

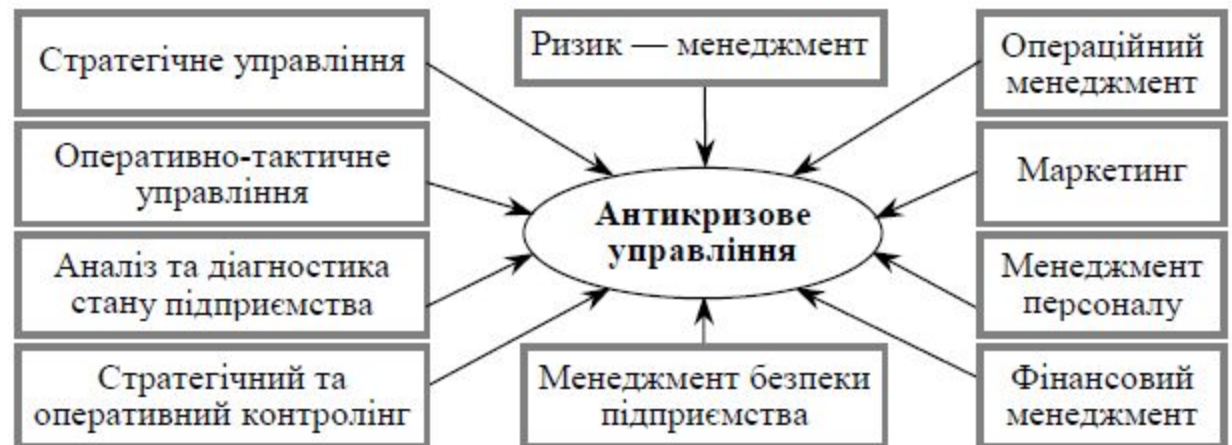
"Прогнозування банкрутства в системі антикризового управління підприємством"

Виконала:
Студентка 506 ОУБ
Мельник Марина

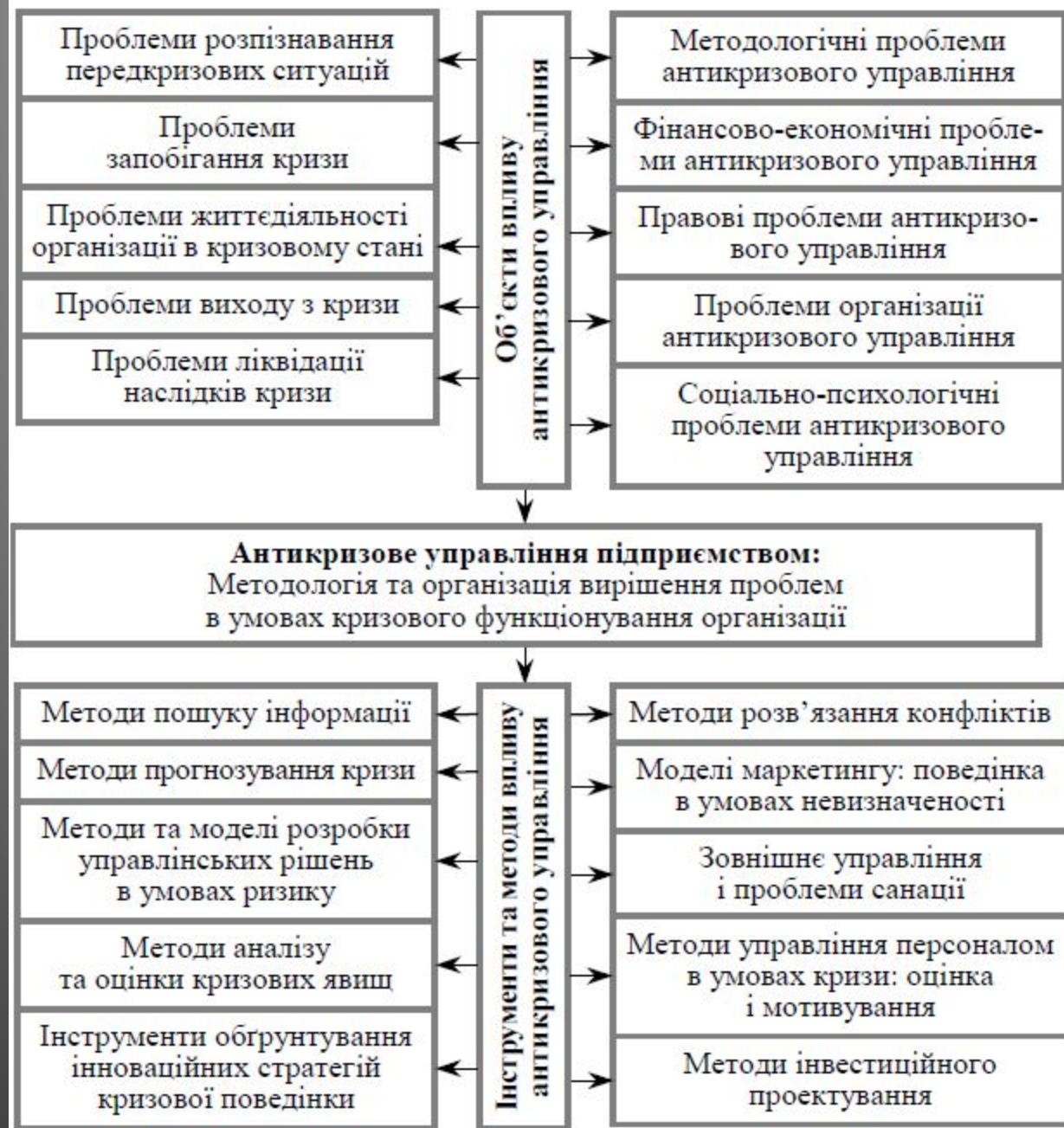
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

тип управління, спрямований на виявлення ознак кризових явищ та створення відповідних передумов для їх своєчасного запобігання, послаблення, подолання з метою забезпечення життєздатності суб'єкта підприємницької діяльності, недопущення виникнення ситуації його банкрутства

Об'єкти, основні інструменти та методи антикризового управління

чотири основні функціональні сфери антикризового управління у системі управління підприємством

- інформаційно-аналітична
 - забезпечення своєчасною, повною і достовірною інформацією на усіх етапах прийняття рішень щодо подолання кризи, а також у передкризовий та післякризовий період;
- планова
 - є оформленням прийняття рішень — підготовка, оцінка і вибір варіантів антикризової програми, керування відповідними фінансовими і матеріальними ресурсами та фондами;
- організаційна
 - координація діяльності працівників антикризової підсистеми та інших співробітників, у ВНД яких передбачено здійснення антикризової діяльності, залучення персоналу та зовнішніх консультантів до реалізації ситуаційних планів, а також антикризової програми (програми реструктуризації, санації, фінансового оздоровлення — тобто тієї програми, що розроблена на підприємстві у відповідності до кризових явищ);
- соціально-психологічна
 - створення сприятливої атмосфери для праці в умовах високого інформаційно-емоційного перевантаження та вирішення конфліктних ситуацій

“Банкрутство”

Поняття "**банкрутство**" характеризує неспроможність підприємства задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт та послуг, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет та позабюджетні фонди.

Причини банкрутства підприємства можна поділити на дві групи:

Зовнішні — об'єктивні по відношенню до підприємства-банкрута:

- різке скорочення попиту на продукцію та падіння цін на неї;
- підвищення цін на сировину, матеріали, енергоресурси;
- політична та соціально-економічна ситуація в державі;
- природна стихія тощо.

Внутрішні — суб'єктивні, які залежать від керівництва та спеціалістів підприємства:

- недоліки у виробничо-технічній та економічній політиці;
- несвоєчасна і неадекватна реакція на зміни в ринковому середовищі;
- нераціональна організаційна структура;
- помилки у виборі лінії та стратегії розвитку, широкомасштабних інвестиційних проектів, об'єктів діяльності тощо.

Реальне банкрутство –

повна неспроможність підприємства відновити в наступному періоді своєї фінансової стійкості та платоспроможності внаслідок реальних фінансових збитків.

Умисне банкрутство —

навмисне створення керівниками підприємства або його власниками ситуації неплатоспроможності; умисно некомпетентне фінансове управління; нанесення ними збитків підприємству у власних інтересах.

банкрутство

Фіктивне банкрутство

— заява власника або засновника підприємства про фінансову неспроможність виконання зобов'язань перед кредиторами та бюджетом з метою введення в оману кредиторів для отримання від них розстрочки чи відстрочки виконання своїх зобов'язань, чи отримання скидки в сумі кредиторської заборгованості, чи для приховання незаконного витрачання коштів. Такі дії також переслідуються законодавством.

Приховане банкрутство

— навмисне приховання факту стійкої фінансової неспроможності підприємства, через подання недостовірних даних з метою одержання кредитів для поліпшення фінансового стану підприємства, або для привласнення одержаних коштів з наступною ліквідацією підприємства. Також переслідуються кримінальним законодавством.

Необхідно розрізняти поняття неплатоспроможність та банкрутство.

- Неплатоспроможність

- неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед кредиторами після настання встановленого строку їх сплати, в тому числі по заробітній платі, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності.

- Банкрутство

- це визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність і задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури. Під банкрутством слід розуміти законні примусові заходи в рамках судового процесу для як найповнішого задоволення вимог кредиторів у випадку ускладнень з виплатами, тобто неплатоспроможності підприємства.

У кризовому стані підприємство опиняється не відразу, а рух до нього починається з погіршення певних показників, які характеризують його зовнішнє і внутрішнє середовище, тобто з'являються симптоми банкрутства. Опад попиту на продукцію і зменшення обсягів виробництва.

- Втрата клієнтів і покупців.
- Зниження прибутковості виробництва.
- Збільшення величини неліквідних оборотних коштів.
- Низький рівень використання виробничого потенціалу і зниження рівня продуктивності праці.
- Збільшення витрат на виробництво.
- Припинення поточних платежів та систематичне порушення термінів погашення зобов'язань.
- Зменшення потоку грошових коштів від здійснення операцій.
- Падіння ринкової ціни цінних паперів і скорочення виплачуваних

Можна виокремити три стадії банкрутства:

Приховане банкрутство характеризується зниженням вартості суб'єктів господарювання у зв'язку зі спадом прибутковості діяльності та зростанням зобов'язань. На цій стадії знижується їх інвестиційна привабливість та погіршуються умови ділового партнерства.

Етап, фінансової кризи характеризується спадом виробництва і продажу продукції, зниженням рентабельності капіталу та продукції, зменшенням грошових потоків і розбалансованістю дебіторської та кредиторської заборгованостей, некредитоспроможністю і негативним характером зміни фінансової стійкості.

- Приховане банкрутство
- Фінансова криза
- Явне банкрутство

Явне банкрутство характеризується неможливістю того чи іншого суб'єкта відновити свою платоспроможність і виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами та з обов'язкових платежів.

Одним із найважливіших інструментів системи раннього попередження та методом прогнозування банкрутства підприємств є

ДИСКРИМІНАНТНИЙ АНАЛІЗ

- Однофакторний
- дискримінантний аналіз
- Багатофакторний
- дискримінантний аналіз

Найбільш відомими моделями однофакторного дискримінантного аналізу є системи показників Бівера та Вайбеля.

В основі досліджень **американського економіста В. Бівера** покладено 30 найбільш часто вживаних у фінансовому аналізі показників. За ознакою однорідності ці показники були згруповані в шість груп. Із кожної групи Бівер вибрав по одному, найбільш типовому, показнику, які й склали його систему прогнозування:

- Відношення Cash Flow до позичкового капіталу.
- 2
- Відношення чистого прибутку до валюти балансу.
- 3
- Відношення позичкового капіталу до валюти балансу.
- 4
- Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань (показник покриття).
- 5
- Відношення робочого капіталу до валюти балансу.
- 6
- Відношення різниці між очікуваними грошовими надходженнями та поточними зобов'язаннями до витрат підприємства (без амортизації).

У німецькомовній економічній літературі досить поширеною є система показників

Вайбеля.

В основі досліджень, здійснених П. Вайбелем протягом 1960-1971 років покладено аналітичні матеріали по 72 швейцарських підприємствах будівельної, металургійної, легкої та годинникової галузей виробництва, половина з яких була у фінансовій кризі.

Класифікацію підприємств за цією системою пропонується здійснювати з використанням таких показників:

1. Відношення позичкового капіталу до валюти балансу.
2. Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань (показник покриття).
3. Відношення Cash Flow до поточних (короткострокових) зобов'язань
4. Відношення різниці між очікуваними грошовими надходженнями та поточними зобов'язаннями до витрат підприємства (без амортизації).
5. Відношення середнього залишку кредиторської заборгованості до вартості закупок помножене на 365.
6. Відношення середніх залишків виробничих запасів до причини затрат на сировину (матеріали)

Головним суперечливим моментом однофакторного дискримінантного аналізу є те, що значення окремих показників може свідчити про позитивний розвиток підприємства, а інших - про незадовільний. Така ситуація унеможливорює об'єктивне прогнозування банкрутства. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є застосування багатофакторного дискримінантного аналізу.

Найбільш відомими моделями прогнозування банкрутства на основі багатофакторного дискримінантного аналізу є тест на банкрутство Тамарі (1964), модель Альтмана (1968), модель Беермана (1976), система показників Бетге-Хуса-Ніхауса (1987), модель Краузе (1993).

Для аналізу й оцінки можливого банкрутства використовують економіко-математичні методи і моделі, експертні оцінки, які з певною точністю зазначають перспективну динаміку параметральних показників фінансового стану та очікувану платоспроможність.

У 1968 р. відомий вчений-економіст Е. Альтман запропонував дво- і п'ятифакторну "моделі", найпоширеніші у практиці діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

Для побудови індексу Е. Альтман досліджував 66 підприємств, половина яких збанкрутувала в період між 1946 і 1965 рр., а половина працювала успішно, і 22 аналітичні коефіцієнти, які могли бути корисні для прогнозування можливого банкрутства. З цих показників він відібрав п'ять найбільш значущих і побудував багатофакторне регресійне рівняння. Таким чином, індекс Альтмана являє собою функцію від показників, які характеризують економічний потенціал підприємства та результати його роботи за попередній період.

Двофакторна модель оцінки ймовірності банкрутства підприємства

За двофакторною моделлю ймовірність банкрутства розраховується відповідно до значень коефіцієнтів поточної ліквідності і коефіцієнтів автономії на підставі рівняння:

$$Z = -0,3877 - 1,0736 \text{ Кп.л.} + 0,0579 \text{ Кп.з.}$$

де **Кп.л.** – коефіцієнт поточної ліквідності

= Оборотної активи / Поточні зобов'язання

Кп.з. – відношення позикових коштів до валюти балансу

= Позикові кошти / Активи

За двухфакторной моделі ймовірність банкрутства того чи іншого суб'єкта господарювання є дуже малою за будь-якого від'ємного значення коефіцієнта Z і великою при $Z > 1,0$.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства на основі Z – рахунку Альтмана

Z – рахунок Альтмана являє собою п'ятифакторну модель та розраховується за наступною формулою:

$$Z - \text{рахунок} = 1,2 \times K1 + 1,4 \times K2 + 3,3 \times K3 + 0,6 \times K4 + K5 ;$$

де $K1 = \text{Оборотні активи} / \text{Активи};$

$K2 = \text{Чистий прибуток} / \text{Активи};$

$K3 = \text{Прибуток від реалізації} / \text{Активи};$

$K4 = \text{Статутний капітал} / \text{Позикові кошти};$

$K5 = \text{Виручка від реалізації} / \text{Активи};$

Мінімальне допустиме значення Z – 1,8; оптимальне – 3,0.

$Z \leq 1,8$ – ймовірність банкрутства дуже висока;

$1,8 < Z \leq 2,7$ – ймовірність банкрутства висока;

$2,7 < Z \leq 2,9$ – ймовірність банкрутства можлива;

$Z > 2,9$ – ймовірність банкрутства дуже низька.

Приклад

Вихідні дані:

№ з/п	Назва показника	Тис. грн
1.	Оборотні активи	6266
2.	Активи	14531
3.	Статутний капітал	865
4.	Позикові кошти	3829
5.	Поточні зобов'язання	1117
6.	Чистий прибуток	2907,03
7.	Прибуток від реалізації	2318
8.	Виручка від реалізації (без ПДВ)	10750,5

Оцінити ймовірність банкрутства підприємства за двома методиками

Методика 1.

Двофакторна модель оцінки ймовірності банкрутства підприємства.

$$Z = -0,3877 - 1,0736 \text{ Кп.л.} + 0,0579 \text{ Кп.з.},$$

Де Кп.л. – коефіцієнт поточної ліквідності;

Кп.з. – відношення позикових коштів до валюти балансу.

• Кп.л. = Оборотні активи / Поточні зобов'язання

$$\text{Кп.л.} = 6266 / 1117 = 5,61$$

• Кп.з. = Позикові кошти / Активи;

$$\text{Кп.з.} = 3829 / 14531 = 0,26$$

$$Z = -0,3877 - 1,0736 * 5,61 + 0,0579 * 0,26 = -6,4$$

$Z \leq 0$, то підприємство залишається платоспроможним.

Методика 2.

Оцінка ймовірності банкрутства підприємства на основі Z – рахунку Альтмана

$$Z - \text{рахунок} = 1,2 \times K1 + 1,4 \times K2 + 3,3 \times K3 + 0,6 \times K4 + K5 ;$$

де $K1 = \text{Оборотні активи} / \text{Активи};$

$$K1 = 6266/14531=0,43$$

$K2 = \text{Чистий прибуток} / \text{Активи};$

$$K2 = 2907,03/14531=0,2$$

$K3 = \text{Прибуток від реалізації} / \text{Активи};$

$$K3 = 2318/14531= 0,16$$

$K4 = \text{Статутний капітал} / \text{Позикові кошти};$

$$K4 = 865/3829=0,23$$

$K5 = \text{Виручка від реалізації} / \text{Активи};$

$$K5 = 10750,5/14531=0,74$$

$$Z - \text{рахунок} = 1,2*0,43+ 1,4*0,2 + 3,3*0,16+ 0,6*0,23 + 0,74 = 2,202$$

$1,8 < Z \leq 2,7$, то можливість настання банкрутства висока.

Висновки до задачі

Отже, зробивши розрахунки за двома методиками ми отримали зовсім різні значення щодо ймовірного банкрутства підприємства. За першою методикою *«Двофакторна модель оцінки ймовірності банкрутства підприємства»* наше підприємство залишається платоспроможним, оскільки отримане значення $Z \leq 0$, за другою методикою *«Оцінка ймовірності банкрутства підприємства на основі Z – рахунку Альтмана»* ми довідалися, що можливість настання банкрутства висока, оскільки $1,8 < Z \leq 2,7$.

Більш правдоподібною, на мою думку, є друга методика, оскільки вона є максимально точною і розраховується за 5 показниками, а друга модель не враховує впливу на фінансовий стан підприємства інших важливих показників, що характеризують рентабельність, ділову активність.

Я вважаю, що підприємство ще може працювати і отримувати дохід, але для цього необхідно негайно вжити антикризові заходи: переглянути цінову політику, асортимент продукції, провести опитування серед споживачів щодо їх побажань та смаків стосовно продукції, що виготовляє підприємство, провести модернізацію підприємства.

Переваги та недоліки

	Переваги	Недоліки
Двофакторна Модель Альтмана	– простота розрахунку; – наявність лише 2-х факторів	– модель була створена для США, а в Україні інші темпи інфляції, інші цикли макро- та мікроекономіки, інші рівні продуктивності праці; – модель не забезпечує об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства, а тому можливі значні відхилення прогнозу від реальності; її можна застосовувати лише відносно підприємств, що котирують свої акції на фондових біржах та пройшли лістинг; – модель не відображає таких сторін фінансового стану, як оборотність активів, рентабельність активів, темпи зміни виторгу від реалізації; – коефіцієнт поточної ліквідності, без аналізу його в контексті з показниками виторгу, обсягом дебіторської і кредиторської заборгованості, на практиці не відбиває реальної картини ліквідності підприємства
П'ятифакторна Модель Альтмана	– простота розрахунку; – наявність послідовності дослідження	– модель можна застосовувати лише відносно великих підприємств, що котирують свої акції на біржах; – нерозвиненість фондового ринку України, зокрема, вторинного фондового ринку; – відмінність українського бухгалтерського обліку від західних стандартів; необхідність адаптації вагових коефіцієнтів та прогнозних значень; – не враховуються коливання курсів акцій

Список використаної літератури

- 1. Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 2005. — 535 с.**
- 2. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. /А 72 З. Є. Шершньова, В. М. Багацький, Н. Д. Гетманцева; За заг. ред. З. Є. Шершньової. — К.: КНЕУ, 2007. — 680 с.**
- 3. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник. — 2-е вид., перер. і доп. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 472 с.**

Дякую за увагу

